

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Лилия Виткова Стоилова

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен

„Доктор“

по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по...

Докторска програма „Методика на обучението по музика“

с автор: Андреас Георгиос Триантафиллидис

Тема: „Технологичен модел за обучение по музика на деца със специални образователни потребности и мястото на фолклорните песни и фолклорните музикални инструменти в това обучение“

Научен ръководител: проф. д-р Цветанка Коловска

Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Със заповед № РД27-147/21.20.2024г. на Ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ съм определена за член на научно жури, за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Технологичен модел за обучение по музика на деца със специални образователни потребности и мястото на фолклорните песни и фолклорните музикални инструменти в това обучение“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по музика“. Автор на дисертационния труд е Андреас Георгиос Триантафиллидис – докторант в самостоятелна форма на обучение към катедра „Музикална педагогика и дирижиране“, с научен ръководител проф. д-р Цветанка Коловска от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. Представената от докторанта документация показва, че са спазени всички изисквания от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив. Не се констатира нарушение в протичането на процедурата. Дисертацията, както и научните публикации покриват Минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответната нормативна база от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ на АМТИИ. Авторефератът отразява адекватно и изчерпателно съдържанието на дисертационния труд.

Публикуваните материали са пряко обвързани с темата на дисертацията и представят основни аспекти от теоретичното съдържание и изследователската дейност, съдържащи се в нея.

Кратки биографични данни за докторанта

Андреас Триантафиллидис е завършил през 2016 година бакалавърска степен, през 2017 година - магистратура „Изпълнителско изкуство (фолклорен инструмент - тамбура)“, а през 2018 година завършва втора магистърска степен по специалност „Музикална педагогика“ в АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“. През 2021 година е зачислен към катедра „Музикална педагогика и дирижиране“ в докторантура в самостоятелна форма на обучение и през 2024 година е отчислен с право на защита. През периода на обучение той преминава и няколко специализации в Гърция. Докторантът има много богат трудов опит като музикален педагог в различни образователни институции в Гърция. Владее гръцки, български, английски и немски език.

Актуалност на тематиката

Актуалността на проблема, свързан с осигуряването на качествено музикално образование за деца със специални образователни потребности, се обуславя от нарастващото разбиране за правото на всеки индивид на пълноценно участие в обществото. Въпреки законодателните промени, насочени към приобщаване, съществува значителен дефицит в подготовката на педагогическите кадри за работа с разнородни деца и ученици. Особено актуална е необходимостта от разработване на иновативни методи и подходи за музикално обучение, които да отчитат индивидуалните особености и потребности на децата със СОП. Настоящото изследване има за цел да допринесе за запълване на тази празнина чрез създаване на концептуален и технологичен модел за музикално обучение.

Така избраната тема на изследването може да бъде определена като педагогически значима и актуална. Анализът на теоретичната основа на дисертационното изследване показва, че формулираните цел, обект и предмет съответстват на темата на изследването (стр. 8). Основната хипотеза, изложена от автора (стр. 8-9), е подложена на емпирична проверка в настоящото изследване. Поставените задачи са взаимосвързани и насочени към постигане на общата цел на изследването (стр. 9-11).

Проблемът, изследван в дисертацията, свързан с идентифицирането на комплекс от научни, емпирични и културно-исторически предпоставки и актуални условия за създаване на ефективен технологичен модел за обучение по музика, е изключително актуален. Това изследване допринася значително за развитието на педагогическата наука в областта на психологическата подкрепа на деца със СОП и спомага за укрепване на тяхната психологическа устойчивост.

Авторът, който разполага с богат опит в работата с деца със специални образователни потребности, е разработил нов технологичен модел за обучение по музика. Този модел демонстрира висока степен на професионализъм и е резултат от задълбочени теоретични и практически изследвания.

Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели

Изборът на изследователските методи в дисертацията е обоснован и съобразен с поставената цел - създаване на ефективен технологичен модел за музикално обучение на деца със СОП.

Докторантът е използвал комбинацията от различни методи, която позволява да се разгледа проблема от различни гледни точки и да се получи по-пълна картина. Приложената методология осигурява солидна основа за емпирично потвърждаване на изследваната хипотеза. Резултатите от проведените анализи демонстрират последователно постигане на предварително дефинираните цели и задачи.

Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е разгърнат в общ обем от 181 страници, с включени схеми, таблици и диаграми. В структурно отношение научният труд се състои от увод, три глави, заключение, перспективи на развитие, публикации по темата, приноси, използвани източници и десет приложения (243 страници), поместени в отделно книжно тяло. Използваната литература обхваща 182 източника, от които 76 на кирилица, 64 на латиница и 42 на гръцки език. Изписването на библиографията е съгласно утвърдените стандарти, като литературният обзор е избран целесъобразно научноизследователската проблематика.

В увода подробно се обосновава актуалността на проблема на изследване, мотивите на автора да изследва дадената проблематика. Правилно са формулирани концептите за научно изследване – предмет, обект, цел и задачи на изследването.

В първа глава на дисертационния труд се извършва задълбочен литературен обзор на съществуващата научна литература, свързана с проблематиката на музикалното обучение на деца със специални образователни потребности (СОП). Авторът много прецизно е изяснил понятийният апарат и дори прави някои нововъведения в него – напр. „деца със СОП, Група А“ и „деца със СОП, Група Б“. Чрез анализ на релевантни и съвременни изследвания и статистически данни се установява актуалността и значимостта на темата, както и се дефинира конкретната изследователска рамка. Авторът извършва детайлен анализ на специфичните нужди и особености на децата със СОП, като идентифицира основните предизвикателства пред тяхното музикално образование. На базата на този анализ се обосновава необходимостта от интердисциплинарен подход, който да съчетава знания от области като педагогика, психология и музикотерапия. В резултат на проведеното литературно проучване са формулирани четири основни групи компетентности, необходими на музикалния педагог за ефективно обучение на деца със СОП. За всяка от тези групи са разработени дидактически материали, които предоставят подробни насоки и практически примери. Авторът също така анализира различни концепции от областта на физиологията на възпитанието и обсъжда тяхното приложение в контекста на музикалното обучение. Това допринася за по-задълбочено разбиране на процесите на развитие при деца със СОП.

Втора глава представлява задълбочен теоретичен анализ на литературата, насочен към разработване на концептуална рамка за музикално обучение на деца със СОП. Чрез систематичен преглед на съществуващите изследвания в областта на музикотерапията и педагогиката, авторът идентифицира ключови механизми на въздействие на музиката върху когнитивните, емоционалните и социалните аспекти на развитието. На базата на този анализ са разработени дидактически материали, които интегрират елементи от различни

педагогически подходи и са адаптирани към специфичните нужди на целевата група. Особено внимание е отделено на използването на фолклорни музикални материали като средство за насърчаване на културната идентичност и социалната интеграция.

В първа и втора глава се поставя солидна теоретична основа за емпиричната част на дисертацията, в която авторът тества ефективността на разработения модел в практиката

В трета глава се представя разработения от автора технологичен модел за музикално обучение на деца със СОП, в контекста на комплексна терапевтична програма. Моделът е създаден на базата на задълбочен теоретичен анализ, представен в предишните глави, и е адаптиран към специфичните нужди на целевата група. Особено внимание е отделено на ролята на музиката като средство за емоционално и културно развитие. Авторът обосновава и аргументира избора на фолклорни музикални материали и разработва подробен методически инструментариум, който включва разнообразни музикални дейности и упражнения. За да се оцени ефективността на разработената система, е проведено емпирично изследване с общо 23 деца с различни диагнози в продължение на пет години в специализиран център, където работи авторът. Резултатите от изследването показват, че предложеният подход има положителен ефект върху различни аспекти от развитието на децата със СОП, като например емоционалната регулация, социалните умения и когнитивните функции.

Авторът е разработил специфични критерии за оценка на ефективността на програмата и е използвал статистически методи за анализ на данните. Резултатите от анализа потвърждават хипотезата за ефективността на предложения технологичен модел и показват, че интегрирането на музиката в терапевтичния процес може да бъде ефективен инструмент за подобряване на качеството на живот на деца със СОП.

В заключителната част на дисертацията се представят постигнатите резултати и се потвърждава валидността на изследваната хипотеза. Авторът представя подробен анализ на получените данни и формулира ясни заключения относно ефективността на разработената педагогическа система.

Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата дисертационния труд

Представената дисертация предлага иновативен и доказано ефективен подход за обучение по музика на деца със специални образователни потребности. Чрез интегрирането на музиката, фолклора и персонализирания подход, авторът насърчава развитието на музикалните умения, социалните компетенции и емоционалното благополучие на деца със СОП. Разработените методически материали и инструменти могат да бъдат адаптирани и използвани от други специалисти, работещи с деца със СОП. Резултатите от изследването имат потенциал да трансформират практиките в областта на специалната педагогика и психология и да служат като основа за бъдещи изследвания, насочени към оптимизиране на образователните процеси за всички деца.

Андреас Триантафиллидис представя четири статии по темата на дисертационния труд. Всички публикации свидетелстват за задълбоченото проучване на проблемите в областта на обучението по музика на деца със СОП и имат теоретична и практико-приложната стойност.

Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки.

Препоръчвам на Андреас Триантафиллидис да публикува книга, тъй като дисертационният труд има голяма практико-приложна стойност и може значително да подпомогне обучението по музика на деца със СОП. Резултатите от изследването дават основание за тяхното приложение в музикално-педагогическата практика.

Автореферат

Авторефератът отразява обективно и адекватно съдържанието на дисертационния труд. В рамките на 50 страници са систематизирани основните идеи, методологията и резултатите от изследването. Авторефератът подчертава оригиналния принос на дисертацията и предоставя подробен списък на цитираните източници.

Заключение

Въз основа на гореизложеното, убедително давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Андреас Георгиос Триантафиллидис образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., научна специалност „Методика на обучението по музика“.

Рецензент:

16.01.2025 г.

/доц. д-р Л.Стоилова/